

Förslag till utvärderings och utvecklingsplan- långsiktig samverkan år 2016-2018 OBS SKISS!

Bakgrund

Detta är en skiss till ett forsknings- utvärderingsupplägg för vilka frågor som skulle vara intressanta att undersöka närmare i samband med utvecklingen av långsiktig samverkan. Planen har diskuterats vid ett tillfälle med Uppsala universitet och kommer att utvecklas vidare.

Samordningsförbundets uppdrag

Syftet med samordningsförbund är att ge ökade möjligheter till samverkan inom rehabiliteringsområdet och bedrivs inom lagen för finansiell samverkan, finsamlagen som trädde i kraft 2004. Samordningsförbund finns i 240 av 290 kommuner i landet, total 80 förbund och flera är på väg att bildas. Syftet med finansiell samordning är att individer ska nå eller närma sig arbetsmarknaden, undvika gråzoner mellan myndigheter, utveckla välfungerande samverkan mellan myndigheter genom gemensamma finansiella resurser.

Organiseringen av välfärden är sektoriell, individer behöver ibland stöd som innebär helhetslösningar och inte passar in i den modell välfärdssystemen är uppbyggda, myndigheter har olika mål och olika budgetar. Dessutom starka krav på att följa upp utifrån ett sektoriellt tänkt

Ibland är ansvaret oklart och individen riskerar där med att hamna mellan sektorerna. De ekonomiska incitamenten för samverkan är inte alltid så starka. Genom ett samordningsförbund har man alltså unika möjligheter att arbeta på ett alternativt sätt, där man skapar förutsättningar för bryta dessa hinder och ha individen i fokus.

Långsiktig samverkan inom Samordningsförbundet Uppsala län

Samordningsförbundet Uppsala län har i juni 2015 fattat ett inriktningsbeslut om att fokusera sitt arbete på en arbetsform kallad långsiktig samverkan. Arbetet består av lokala utvecklingsgrupper i samtliga åtta kommuner. I lokusgrupperna ingår representanter för våra fyra parter. Till lokusgrupperna är i dagsläget kopplat samverkanskoordinatorer.

En uttalad ambition med inriktningen är att man ska ha en långsiktighet som skiljer sig från ett mer projektinriktat arbetssätt vilket tidigare varit det arbetssätt som förbundet har finansierat. Planen är att man genom långsiktig samverkan ska kunna driva utvecklingen inom ramen för sina ordinarie uppdrag. Uppdraget bygger alltså på att man i möjligaste mån nyttjar befintliga resurser hos respektive huvudman. Förbundet finansierar samverkanskoordinatorer och så kallade tilläggsresurser kopplat till respektive lokusgrupp. Samverkanskoordinatorerna ska ha ett strukturfokus samt stödja enskilda handläggares insatser med individer utan att samverkanskoordinatorerna känner till individerna. De arbetar inte direkt med individerna utan med rådgivning till handläggarna. Tilläggsresurserna har ett individfokus och jobbar direkt med individen, med målet att denne ska närma sig arbetsmarknaden.

Teoretiskt perspektiv /problemformulering

När det gäller samverkan behöver man undersöka flera variabler samtidigt som kan antas hänga samman med varandra. Utmaningen när det gäller samverkan kan sägas bestå av flera delar av både processinriktad och resultatnriktad karaktär. Samverkan som ensamt fenomen utan mål för vad samverkan ska bidra till blir inte intressant, eftersom samverkan i sig själv inte kan anses ha något egenvärde om det inte finns en riktning för vad man vill åstadkomma.

Begränsad forskning finns inom området finansiell samordnad rehabilitering och många utvärderingar har haft fokus på att utvärdera om personer som deltar i samverkan är mer nöjda med samverkan än innan de fick samordnade insatser, men detta har då inte varit kopplat vilket resultat som samverkan bidragit till vad gäller individperspektivet. Om det finns en god utvecklad samverkan kring individen kan detta antas ha positiva resultat för individens möjlighet till att närma sig eller komma ut på arbetsmarknaden. Därför behöver dessa aspekter studeras samtidigt. I slutändan är den centrala frågeställningen om finansiell samordning bidrar till att fler personer kommer ut i arbete eller närmar sig arbetsmarknaden och vad denna samverkan i såna fall innehåller.

I arbetet med långsiktig samverkan behöver vi därför ta fokus på tre delar: processen kring samverkan, samverkanskoordinators uppdrag, samt resultat för individen (tilläggsresurser och samhällsekonomi).

Enkelt förklarar kan detta förklaras med att för att individen i slutändan ska gagnas så är en nödvändig men inte tillräcklig del att processen kring samverkan mellan samverkande aktörer fungerar. Det teoretiska ramverket som vi tror behöver vara på plats för en väl fungerande process är att samverkan behöver sättas i ett sammanhang där man tydliggör målet för samverkan. Faktorer som vi antas behöver vara på plats för framgångsrik samverkan är att det behöver finnas tydliga syften och mål, en regelbundenhet kring möten och dialog, resurser (ekonomiska, personella eller organisatoriska), tydlig ledning och styrning, samt slutligen, att ett förtroende och kännedom om samverkansparternas uppdrag behöver finnas. Dessa delar bör alltså ingå i en genomlysning av själva processdelen av samverkan.

Syfte och mål

Syftet med denna plan är att beskriva hur en utvärdering av långsiktig samverkans effekter skulle kunna genomföras. Målet med en följeforskning är att utvärderingen ska bidra till utveckling av arbetet. En annan ambition är att kunna uttala sig om huruvida det förändrade arbetssättet har påverkat resultaten.

Frågeställningar

Processdelar att studera är sålunda: Har lokusgruppen tagit fram ett gemensamt mål för sin samverkan. Finns regelbundenhet kring möte och dialog, tillräckliga resurser, finns tydlig ledning och styrning för uppdraget. Eftersom processen kan antas vara pågående och utvecklas kontinuerligt så kan man anta att denna process utvecklas positivt med tiden. Därför är det intressant att följa dessa delar över tid.

Samverkanskoordinators uppdrag innebär att denna ska ha fokus på såväl struktur som individfaktorer. Praktiskt innebär det att han/hon ska kunna rådge enskilda handläggare om kontakter/insatser när det uppstår problem i samverkan. Denna rådgivning ska ske utan att samverkanskoordinatoren har kännedom om individen. En annan del innebär att samverkanskoordinatoren ska identifiera strukturområden för utveckling. Utifrån att uppdraget både har individfokus och ett strukturfokus är det intressant att undersöka vilken typ av frågor hanterar koordinatoren och i vilken omfattning sker detta och med vilket resultat.

Det är i slutändan intressant att undersöka vad som händer med Individerna som är föremål för aktiviteter i lokusgruppen. Dessa kan bli aktuella för så kallade tilläggsresurser som har ett individfokus. Aktiviteterna hos tilläggsresurserna registreras i SUS. Intressanta frågeställningar är i vilken omfattning går insatser till tilläggsresurser och vad sker när dessa har fått kontakt. Här bör man ta ett tydligt individfokus kopplat till vilka resultatmål som respektive lokusgrupp satt upp.

Samhällsekonomiskt resultat. Samverkan är som nämnts komplexa fenomen och flera olika delar ingår där det också finns ett flertal ovidkommande faktorer som kan antas påverka resultaten. Likväl som frågorna är komplexa så bör analyser kring kostnadseffektivitet genomföras. Ett möjligt angreppssätt kan vara att beräkna kostnaderna för insatserna där storleken på resurser som deltagit i arbetet vägs in och att detta kopplas till resultatmålen både på struktur och individnivå. Hur detta ska göras behöver utvecklas men är en central fråga för om detta sätt att arbeta är kostnadseffektivt.

Frågeställningar:

Processen: Är adekvata delar av ett processinriktat arbetssätt på plats? Mål för samverkan, regelbundenheten kring möten, tydlig ledning styrning, resurser och tillräcklig kunskap om varandras uppdrag.

Samverkanskoordinators uppdrag: I vilken utstäckning hanterar samverkanskoordinatoren ärenden aktualiserade av handläggare, vilken typ av ärenden handlar det om, från vilka parter kommer ärendena. Vad är åtgärderna.

Tilläggsresurserna: Hur många individärenden hanterar tilläggsresurser (avhängigt av vald metod), vad blir resultatet av insatsen för individen på kort och längre sikt, 6 månader, 12 månader, 18 månader (behöver undersökas på andra sätt än via SUS eftersom där finns bara in och utdata) .

Jämförelse mellan de olika lokusgrupperna kopplat till ovanstående faktorer.

Samhällsekonomi: Samhällsekonomiska kostnader i jämförelse med uppnått resultat.

Metod och material

Processdata- En enkät har skickats ut vid starten av lokusgrupper Mål för samverkan, regelbundenheten kring möten, tydlig ledning styrning, resurser och tillräcklig kunskap om varandras uppdrag. En enkät med liknande frågeställningar skickas ut vid 6 månader, 12, 18 månader för att jämföra utvecklingen. Till detta genomförs intervjuer med mer djuplodande frågeställningar till deltagarna i respektive lokusgrupp. Dessa intervjuer genomförs innan sommaren 2016.

Samverkanskoordinator: Antalet ärenden som aktualiserats till respektive samverkanskoordinator räknas samt från vilka aktörer dessa har kommit. En kategorisering genomförs kring vilka typer av strukturområden som respektive koordinator har aktualiserat samt vilka insatser detta har lett till.

Tilläggsresurserna: Antalet individärende i respektive lokusgrupp jämförs med uppsatta resultatmål. Resultat som satt ut i respektive lokusgrupp följs. Individerna följs med avseende på närmande/återgång till arbetsmarknaden vid återkommande intervaller (om detta är möjligt, går ej att få fram via SUS, endast in- och utskrivning) , 6 månader, 12 månader, 18 månader. Ett jämställdhetsperspektiv behöver tas på frågorna där kvinnor och mäns situation beskrivs.

Samhällsekonomi: Samhällsekonomiska kostnader i förhållande till resultat.

Jämförelse mellan de olika lokusgrupperna och de ovanstående aspekterna kopplat till både struktur- och individ-resultat samt resurseffektivitet.

Förväntade resultat

Förväntade resultat är att vi ska få mer kunskap om vad som påverkar samverkan positivt och vilka faktorer som kan antas påverka ett positiv utfall. Vi förväntas också få mer kunskap kring hur pass kostnadseffektivt detta sätt att arbeta är utifrån samhällsekonomiskt hänseende. Slutligen vill vi genom detta sätt att arbeta skapa ett lärande i organisationen där vi återkopplar resultaten längs med vägen.

Etiska övervägande

Individerna som registreras i SUS har gett informerat samtycke. Inga resultat redovisas med uppgifter som kan röja identitet, däremot könsskillnader.

Att jämföra de olika lokusgrupperna kan innebära etiska frågeställningar genom att olika grupper ställs mot varandra och jämförs. En medvetenhet bör finnas kring att grupperna har olika förutsättningar både utifrån geografisk storlek och behov som uppstår vilket kan innebära att det sker en utveckling som gör att grupperna i alla hänseenden inte kan jämföras. Jämförelserna bör därför också redovisas utan att identiteten röjs utan redovisas som grupp A, B, C etc.

Plan för genomförande

Här kommer vi att skriva vilka som vi kommer att samverka med mer specifikt, tidsplan för år 1, 2 och 3. Vad samverkan förutom ett genomförande ska innehålla, hur vi ska skapa ett lärande så att Samordningsförbundet utvecklas och att kunskapen sprids. Hur resultaten ska återkopplas och användas. Vi kommer att komplettera detta när vi har utvecklat planen.